

Dansend leiderschap

Al eerder schreven Johan Bouwmeester en Marianne Luyer een boek over waardegedreven leiderschap. In 2012 interviewden zij acht leiders onder wie Hugo de Jonge en Erik Gerritsen, over hoe je vaart op je morele kompas. Nu is dat varen dansen geworden, met licht en duisternis.

In hun inleiding geven de auteurs aan dat ze verrast waren dat de term 'moreel kompas' zo aansloeg. Ze beschouwen dat niet als hun verdienste, maar merkten wel dat die term nog om verdere verdieping vroeg. Het nieuwe boek is de uitkomst van een open leiderschapsprogramma in Harmelen met een aantal gastsprekers, waarbij diepere drijfveren met elkaar gedeeld werden en als vanzelf de vraag kwam bovendrijven: wat is de goede richting voor de samenleving? Een vraag die geen makkelijk, eensluidend antwoord kan krijgen, vandaar dit rijke en veelkleurige boek.

Belangrijk in onze gesprekken hierover zijn verhalen, metaforen, beeldende kunst, muziek of gedichten zoals *Ithaka* van Kavafis, waarmee het boek begint ('Houd Ithaka wel in gedachten. Daar aan te komen is je doel. Maar overhaast je reis in geen geval. 't Is beter dat die vele jaren duurt...') Verhalen geven ons leven kleur en betekenis, en dit boek staat er vol van. Maar moreel leiderschap vraagt ook om zelfonderzoek, om een 'tocht naar binnen', waarbij je je eigen dieperliggende waarden, angsten of verlangens aanboort. Er wordt vaak gezegd dat we leven in een tijdperk van verandering, maar verandering is van alle tijden. In het eerste hoofdstuk maken we een snelle reis door de geschiedenis, die uitmondt in drie thema's voor het leiderschap in de 21e eeuw. Betekenisgeving en innerlijke integriteit, waarden als startpunt in plaats van een rationeel-technocratische aanpak, en werken aan kwaliteit van karakter. Deze drie thema's worden in het vervolg van het boek verder uitgewerkt.

Klassieke deugdenleer

De auteurs putten uit vele bekende bronnen (onder andere het populaire TheoryU van Otto Scharmer, 'de reis van de held' van Joseph Campbell, Spiral Dynamics, systeem 1 en 2 van Kahnamann en de klassieke deugdenleer), maar ze weten die mooi te verbinden met de rode

draad van hun verhaal. Beseft van goed en kwaad is belangrijk, macht is niet alleen slecht. En zoals Hannah Arendt al stelde: 'Niet ideeën veranderen de wereld, maar gebeurtenissen.' Dat geldt op wereldschaal, maar ook in ons eigen leven zijn er zulke momenten die ons bijblijven en ons later beslissend blijken beïnvloed te hebben.

Binnen organisaties is het van wezenlijk belang om deze onderstroom ruimte te geven en er met elkaar over te spreken. Terug naar de kern, de bedoeling: waar ging het ook al weer om, waartoe zijn wij op aarde? De vier cardinale én de drie christelijke deugden kunnen daarbij goede diensten bewijzen, zoals in het boek uitvoerig aan de orde komt. Het gaat steeds om balans, een heel oude gedachte die al bij Aristoteles voorkomt: de 'gulden middenweg'.

Terug naar de kern

Waardevol werken en besturen begint bij de persoonlijke dimensie: ben je bereid jezelf diep in je ziel te kijken en waar dat nodig is, te veranderen? Het gaat niet om grote concepten, meer om het goede gesprek, waarderende interviews, dialogen. Daarbij kan de historie van de eigen organisatie ook handvatten bieden: wat is de eigen 'biografische identiteit'? Terug naar de kern, voorbij de verschillen en het eigen gelijk. Dat is best hard werken, en het vergt continu aandacht. De een gaat daarin sneller dan de ander, zo ontstaan er wat Kotter 'leidende coalities' noemt. Ooit hoorde ik een wethouder dat in een leergang treffend betitelen als 'de speedbootjes'.

In hun nawoord geven de auteurs aan dat het hen erom te doen is weer te leren spreken vanuit datgene waar het ons in de kern om gaat en elkaar beter te leren begrijpen. Hun boek biedt daarvoor veel inspiratie(bronnen) en helpt ons om zulke gesprekken vorm en inhoud te geven. Aan het motto van Govert Buijs voorin is de titel ontleend: 'Het gaat met vallen en opstaan, maar zo gaat het dansen!'

Filosofie

Waardegedreven leiderschap. Dansen met licht en duisternis

Johan Bouwmeester en Marianne Luyer

Aspekt

€ 22,95